

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3015/2020
17.12.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Миљуш, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ... као правних следбеника сада покојног тужиоца ВВ бив. из ..., против туженог АД „Железнице Србије“ Београд и АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1669/20 од 17.07.2020. године, у седници већа одржаној 17. децембра 2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ посебна ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1669/20 од 17.07.2020. године.

УСВАЈА СЕ ревизија, укидају се пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1669/20 од 17.07.2020. године и пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 311/18 од 17.03.2020. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу П1 311/18 од 17.03.2020. године одбијен је као неоснован тужбени захтев тужилаца као правних следбеника сада покојног тужиоца ВВ бившег из ... за накнаду штете, којим су тражили да се тужени солидарно обавезе да тужиоцима исплате износе на име накнаде трошкове исхране у току рада у износима са законским затезним каматама како је наведено у првом ставу изреке, да се тужени АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд обавезе да тужиоцима исплате износе на име накнаде трошкова за исхрану у току рада појединачне месечне износе са законским затезним каматама како је наведено у другом ставу изреке, да се обавезу тужени да тужиоцима солидарно исплате на име накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор појединачне износе са законским затезним каматама како је наведено у трећем ставу изреке, да се обавезе тужени АД за управљање јавном железничком инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд да тужиоцима на име накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор исплати појединачне месечне износе са законским затезним каматама како је наведено у четвртном ставу изреке, те је одбио као неосноване тужбене захтеве истих тужилаца којим су тражили да се обавезу тужени солидарно и посебно друготужени да тужиоцима исплате појединачне месечне износе

на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и трошкова за регрес за годишњи одмор, за исти период, у појединачним месечним износима са законским затезним каматама како је наведено у петом, шестом, седмом и осмом ставу изреке, које су тужбене захтеве означили као алтернативне, и у деветом ставу изреке одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Гж1 1669/20 од 17.07.2020. године Апелациони суд у Крагујевцу је одбио као неосновану жалбу тужиоца и потврдио наведену првостепену пресуду, те одбио захтев тужилаца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против наведене другостепене пресуде тужиоци су изјавили благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права, с тим што су предложили да се о ревизији одлучује као о изузетно дозвољеној у смислу члана 404. Закона о парничном поступку због потребе за разматрањем правних питања у интересу равноправности грађана и уједначавања судске праксе у Републици Србији.

Врховни касациони суд налази да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... и 18/20) за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној, ради уједначавања судске праксе, будући да је побијана пресуда о тужбеном захтеву за накнаду штете због неисплаћене накнаде за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор правном претходнику тужилаца заснована на примени материјалног права која одступа од става израженог у правноснажним одлукама и одлукама Врховног касационог суда у идентичним чињеничним и правним ситуацијама. Стога је одлучено као у првом ставу изреке на основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку Врховни касациони суд налази да је ревизија основана.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана пресуда, утврђеном од стране првостепеног суда, правни претходник тужилаца, сада покојни ВВ, био је запослен код првотуженог по уговору о раду и више каснијих анекса, од 05.02.2003. године до августа 2015. године, а почев од 01.09.2015. године па надаље у радном односу код друготуженог. Према закљученом уговору о раду, имао је право на зараду, зараду по основу остварених резултата рада, увећану зараду, накнаду зараде, накнаду трошкова и друга примања у складу са законом и колективном уговору. Анексом колективног уговора железнице Србије који је у примени од 08.08.2006. године предвиђено је да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, и да су ова примања укључена у вредност једног радног часа. Није предвиђено да се накнада за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор посебно исказују у номиналном износу, нити је у Анексу колективног уговора, уговору о раду или у посебној одлуци послодавца одређена висина трошкова накнаде за исхрану у току рада, нити вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора сведена на један радни час. Према колективном уговору АД железнице Србије Београд („Службени гласник железнице Србије“ број 4/15 од 24.03.2015. године) који се примењивао и код друготуженог након извршених статусних промена код првотуженог, задржано је исто нормативно решење, да је у вредност радног часа укључена вредност накнаде за

исхрану у току рада и 1/12 регреса сведена на један радни час. Вештачењем је у поступку утврђено да у обрачунским листама за правног претходника тужиоца нема доказа да је тужени обрачунавао и тужиоцу исплаћивао за спорни период трошкове по основу исхране у току рада и на име регреса за коришћење годишњег одмора. Вештачењем је утврђена и висина тих трошкова према параметрима из раније важећег колективног уговора за јавно железничко транспортно предузеће Београд објављеним у „Службеном гласнику РС“ бр. 37/95 .... 42/1999 са изменама објављеним у службеном гласнику бр. 7/2000, којим Колективним уговором су били уговорени предметни трошкови, а и њихова висина, у првој варијанти налаза. У другој варијанти вештачењем су утврђени износи ових накнада на основу одредаба Општег колективног уговора („Службени гласник РС“ 20/08, 140/08, Анекса 1 и 8/09). Првостепени суд је налаз и мишљење вештака прихватио као математички тачан, али их, како се наводи у разлозима првостепене пресуде не прихвата у правној оцени, зато што наведени акти нису на правној снази током спорног периода.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су одбили као неосноване тужбене захтеве за исплату накнаде трошкова по траженим основама у висини како су опредељени по тужбеном захтеву означеном као примарни и по тужбеном захтеву означеном као алтернативни, у суштини јединственим тужбеним захтевом по истим основама за исти период, само у различитим износима. Тужбене захтеве одбијају позивом на одредбе Закона о раду, који у члану 118. тачка 5. и 6. предвиђа право запосленог на накнаду тражених трошкова, али да утврђивање услова, висину и начин исплате препушта аутономном регулисању путем закључивања Колективног уговора као општег акта и уговора о раду. Када уговор о раду и колективни уговор не утврђује висину накнаде трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, већ одређују да се ови трошкови урачунавају у цену радног часа, нижестепени судови налазе да запослени не може са успехом потраживати посебну исплату новчаних износа по овим основама, јер нема одговарајућих уговора, ни општег акта, као инструмента за њихову конкретну реализацију.

Ревизијом тужилаца се основано указује на погрешну примену материјалног права од стране нижестепених судова, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Законом о изменама и допунама закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 61/05), који се примењује од 01.01.2006. године предвиђено је и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 5. и 6.) који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Одредбом члана 2. Анекса колективног уговора туженог („Службени гласник РС“ бр. 4/06) измењен је члан 57. Колективног уговора, па је предвиђено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања регреса за коришћење годишњег одмора. Члан 5. став 6. Анекса прописује да је у вредност једног радног часа укључена вредност накнаде за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за годишњи одмор сведена на један радни час. Колективним уговором за Железнице Србије АД („Службени гласник железнице Србије“ 4/15) предвиђено је у члану 57. став 2. да је у вредности једног радног часа укључена вредност накнаде за исхрану у току рада и 1/12

регреса сведена на један радни час. У члану 55. прописано је да се основна зарада утврђује као вредност радног часа, коефицијента посла и просечног месечног фонда часова рада од 174 часа. На основу тако предвиђене вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер они нису исказани у номиналним износима.

Како је наведено, према одредбама Закона о раду је од 01.01.2006. године запосленима дато право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, а послодавцима остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада, које могу бити веће или мање од накнада предвиђених општим колективним уговором. При томе, висина ових накнада мора бити одређена линеарно за све запослене, тако што трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. У конкретном случају, тужени није доказао висину ових накнада као исплаћених правном претходнику тужилаца. Не може се прихватити закључивање нижестепених судова да су запосленима, па и правном претходнику тужилаца, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да тужени нису доказали њихову висину. На основу изложеног закључује се да су тужени у погледу исплате тражених накнада запосленом, правном претходнику тужилаца, законске одредбе примењивали на његову штету. Како нема конкретних одредаба општег акта о висини спорних накнада, тужиоци могу потраживати накнаду штете због неисплаћених накнада њиховом правном претходнику у нето износу према параметрима из ранијег колективног уговора туженог.

Првостепени суд због погрешне примене права, односно правне оцене о основу потраживању тужилаца, нису расправили висину припадајућих износа на име накнаде тужиоцима по траженим основама. Уз то, по погрешно означеном примарном и алтернативним захтевима ради се о јединственом захтеву, за који се на основу утврђеног чињеничног стања од стране првостепеног суда не може утврдити у којој висини је основан.

Како је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено, Врховни касациони суд применом члана 416. став 2. ЗПП одлучио као у другом ставу изреке.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић